
MUUTTUVA KÄSITYÖMUOTOILU- JA MONIKULTTUURISUUS- PEDAGOGIIKKA

Mikä on käsityömuotoiluoppimisen
olemus ja sen tavoittaminen?

KÄSITYÖMUOTOILUN AIHE, TEEMA JA SEN VALINTA:

- KÄSITYÖMUOTOILUN AIHE, TEEMA JA SEN VALINTA: ELINEHTO KÄSITYÖMUOTOILUPEDAGOGIIKAN MUUTTAMISEKSI JA MONIKULTTUURISUUSPEDAGOGIIKAAN KYTKEMISEKSI.

RIITTÄMÄTÖN TAIDON MÄÄRITTELY!

- Käden taito on aivojen ohjaama tajunnallinen prosessi. Lihasten harjaannuttaminen, sorminäppäryys, käden ja silmän koordinaatio ovat ainoastaan välinearvoisia. Käsiyömuotoilupedagogiikan muuttamiseksi (vrt. materiaali- ja väri-ilmaisun tehostaminen) ja monikulttuurisuuspedagogiikan sensitiiviseksi rakentumiseksi tarvitaan taitokäsityksen uudelleen määrittelyä.

Ekologisuus ja sen edistäminen

- Palautuminen luontoon on ekologisuutta edistävä tekijä. Siksi mielestäni myös luonnonmateriaalien valinta, (villa, pellava, puuvilla ja silkki) ovat korostettava osa kulttuurisesti sensitiivistä käsityömuotoilu- ja monikulttuurisuuspedagogiikkaa. Materiaalien valinnan luonnon muotojen stilisointi ja ”luonnon värien” stilisointi kuuluvat erottamattomasti käsityömuotoiluoppimisen sekä monikulttuurisuuskoulutuksen pedagogiikkaan.
- (Lappalainen 2005; 2007; 2008.)

Oppi- ja aatehistoriallisten kehityslinjojen tuntemuksen vaatimus

- Käsiyöoppimisessä tarvitaan luovaa suunnittelutaitoa. Kuitenkin luovuus edellyttää selkeää kuvaa kulttuurihistoriallisesta kehitysketjusta. Aitouden, luontevuuden, ja linjakkuuden vaatimukset ovat peruslakeja ts. lainalaisuuksia. Siitä syntyy tyylitaju. Puute on vastaavasti tyylitajuttomuus. Siksi päiväkodista ja peruskoulusta saakka tarvitaan näitä ilmiöitä huomioon ottavaa aktiivisuuspedagogiikkaa. (emts.)

Ennakoi värin vaikutus!

- Esimerkiksi ryijyn suunnittelussa helppouden tuntu uutuuden viehätys on usein kompastuskivi. Rajattomat mahdollisuudet tilanne hämää: meillä on vapaat kädet. Usein kuulee sanottavan, että vain mielikuvitus on rajana. Kuitenkin on tehtävä ero mielikuvan ja mielikuvituksen välillä. Väri on luonnollinen ympäristötekijä, jonka vaikutus on ennakoitavissa.

Värin hehkun intensiteetin vaikutus vs innovoivuus

- Tämä on otettava huomioon muutettavassa käsityömuotoiluoppimisessa ja sen pedagogiikassa. Yhtä hyvin märkähuovutuksessa värin intensiteetti on monin verroin vaikuttavampi kuin neulalla tehtävän kuivahuovuksen jälki.

Oppimis- ja valmistusprosessi jonkin tekemiseksi

- Jokainen käsityöllisen toiminnan tai käsityön tuloksena syntynyt esine on muotoilun tuote. Syntyäkseen se on tarvinnut oppimis- ja valmistusprosessin. Se on edellyttänyt myös ohjeita sen ja sen tekemiseksi. Sen sijaan ilmaus ”teko-ohje” on kömpelö ja riittämätön. Käsityömuotoiluoppimiseen tarvitaan teeman tai/ja aihemotiivin valintaa.

Tulevaisuuden oppiaine koulussa muotoilu vs käsityö

- Tulevaisuudessa käsityö muuttunee oppiaineena muotoiluksi. Jokaisen käsityömuotoilun tuotteen syntyyn vaikuttavat tekijät ovat kulttuuritietoisuutta käytössä olevasta kulttuuriperinnöstä. Niihin kuuluvat muun muassa linjakkaan muodon luominen, muototajun käyttö ja sen kehittyminen.

Materiaalien ja värien käytön valinnat

- Käsin muotoillut tuotteet keskustelevat yhdessä ja erikseen käsityömuotoiluelementtien (väri, muoto, malli, tyyli, materiaali, työtapa, toimijat, konteksti, telesis jne.) kanssa. Niiden tuntemus voi olla syvällistä tai pinnallista. Parhaimmillaan se voi olla laadukasta vs laadutonta kulttuuritietoisuutta tässä ja nyt käytössä olevasta kulttuuriperinnöstä.

Luonnon, sanataiteen ja käsityömuotoilun haasteet dialogiin

- Käsityömuotoilun osatekijät värit, muodot mallit, tyylit materiaalit työtapaa unohtamatta on saatettava aktiiviseen keskusteluun ts. kontekstoivaan vuorovaikutukseen tekijöidensä kanssa. Tätä tarvitaan sekä muuttuvassa käsityömuotoilupedagogiikassa että monikulttuurisuuspedagogiikassa.

Hyvien pohjamerkkien antamisen vaatimus vs joko me teemme, mitä me teemme?

- Minkälaisia ovat pedagogiikan rakennusmallit ja didaktiset keinot näiden käsityömuotoilun osatekijöiden ts. ilmiöiden kontekstikohtaiseen vuorovaikutukseen.
- Peruskoulun käsityöopetuksesta pitäisi rakentua tietoisuus, käsitys ja kuva käsityöoppimisesta Rakentuuko se virheellisesti, kun oppija hyppää käsityöluokkaan kuin kolmiloikkaa. ”Mitä me tehhään? Joko me tehhään, milloin tehhään? Pittää saada valmiiksi, niin pittää, ku minä haluan...

Yhä, aina ja alati korostuvat käsityömuotoilun osatekijät

- Laadukkaaksi käsityömuotoiluoppimiseksi tarvitaan työtavan valintaan suhteutettu aiheмотиivivalinta tai/ja teema. Siihen tarvitaan myös tarkoituksenmukaiset materiaalit, hyvät värit, kehittyneet muodot, mallit linjakkaita viimeistelytapoja myöten. Lisäksi lainalaisuuksien havaitseminen ja tulkinta ovat tärkeitä.

Käden, kielen ja kulttuurin oppimisen yhdistäminen Kä-Ki-Ku-oppimistyyli tai/ja menetelmä

- Kä-Ki-ku-oppimistyyli tai/ja -menetelmä (Lappalainen 2005) havainnollistuu kielen oppimista edistävässä monikulttuurisuuspedagogiikan sisältöosaamisessa kahdentoista (12) a:n pedagogiikkana (Lappalainen 2005; 2007, 17; 2008, 55).

Muuttuvan käsityömuotoilu- ja monikulttuurisuusoppimisen kolme suuntaviivaa

- Uudistavan käsityömuotoiluoppimisen konteksteissa (Lappalainen 2005; 2007; 2008) rakentuneet muuttuvan käsityömuotoilu- ja monikulttuurisuusoppimisen suuntaviivat kilpistyivät seuraavasti:
- 1. Kä-Ki-Ku-oppimistyylin vaikutus liittyy myös kuva- ja sanataidetta yhdistävään käsityömuotoilun integraatiopedagogiikkaan. Näin ollen se rakentaa uutta käsityömuotoilupedagogiikkaa.
- 2. Etnisissä kulttuuriorientaatioympäristöissä Kä-Ki-Ku-oppiminen tarjoaa oppijalle kielen ja kulttuurin oppimista helpottavan oppimistyylin.
- 3. Monikulttuurinen kouluttaja tai monikulttuuriseksi kouluttajaksi suuntautuva opettaja voi oppia käyttämään Kä-Ki-Ku-menetelmää pedagogian ja pedagogiikan välineenä tai/ja menetelmänä. (Lappalainen 2005; 2007; 2008.)

LÄHTEET

- Lappalainen, E-M. 2005. Kulttuurisesti sensitiviivinen opettajuus; Käden, kielen ja kulttuurin oppimisen yhdistäminen maahanmuuttajienkoulutuksessa ja opettajan kasvupolulla. Kasvatustieteiden tiedekunta väitöskirja Oulun yliopisto. Painokset 1–3. Saarijärvi: Gummerus.
- Lappalainen, E-M. 2007. Käsityöoppiminen kielitaidon, osaamisen ja kulttuuritiedon edistäjäksi; Käsityöoppimisen syklit ja sensitiivinen kulttuuritietoisuus kielen oppimisen välineinä. Teoksessa: H. Karppinen & E.L. Snicker (toim.) Käsityö, kieli ja kulttuuri; Monikulttuurisuus taito- ja taideaineissa kielen oppimisen apuvälineenä. Kajaani: Kaukametsä, 5– 41.
- Lappalainen, E-M. 2008. Etnisellä kulttuuriorientaatiolla kohti monikulttuurisuuspedagogiikkaa. Ammattikasvatuksen aikakauskirja 2008 (10), 2, 47– 62.) Helsinki: Okka-säätiö.